

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

26 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz (przewodniczący)

SSN Beata Janiszewska

SSN Dariusz Pawłyszcz (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 26 czerwca 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej S. S.A. w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 7 marca 2022 r., I ACa 217/21,
wydanego w sprawie z powództwa I.S. i J.S.

przeciwko S. S.A. w W.

o ustalenie i zapłatę,

1. oddala skargę kasacyjną;

**2. zasądza od S.S.A. w W.
łącznie na rzecz I.S. i J.S. 5400
(pięć tysięcy czterysta) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

Beata Janiszewska

Piotr Telusiewicz

Dariusz Pawłyszcz

(Ł.W.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 4 grudnia 2020 r., XV C 759/17, Sąd Okręgowy w Gdańsku ustalił nieistnienie stosunku kredytu oraz zasądził od pozwanego banku na rzecz powodowych kredytobiorców 422 823,89 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 27 września 2017 r. tytułem zwrotu nienależnego świadczenia.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną, na skutek apelacji banku, zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że oddalił żądanie zapłaty, oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie, tj. co do ustalenia nieistnienia stosunku kredytu.

Sąd drugiej instancji ustalił, że umowa kredytu z 24 sierpnia 2007 r., określonego w umowie jako denominowany, stanowiła umowę kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego (CHF). Kwota kredytu została określona w złotych polskich w wysokości 630 000 zł, przy czym miała być przeliczana na CHF według kursu kupna tej waluty, zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w banku w dniu wypłaty danej transzy kredytu. Raty kapitałowo-odsetkowe określono w CHF, a ich spłata miała następować w złotych, a następnie miała być przeliczana na CHF według kursu sprzedaży tej waluty, zgodnie z tabelą kursów banku obowiązującą w dniu spłaty. Umowa nie zawierała definicji tabeli kursów ani szczegółowego sposobu ustalania kursu CHF, co pozwalało bankowi na jednostronne określanie kursów waluty.

Sąd odwoławczy uznał, że postanowienia umowy dotyczące mechanizmu indeksacji, w szczególności odsyłające do tabel kursów ustalanych przez bank, są niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Klauzule te nie odwoływały się do obiektywnych i weryfikowalnych kryteriów, co umożliwiało bankowi arbitralne kształtowanie kursu CHF, a tym samym wysokości zobowiązania kredytobiorców. W konsekwencji uznania tych klauzul za abuzywne, umowa nie zawierała wszystkich wymaganych prawem elementów umowy kredytu, co skutkowało jej nieważnością na podstawie art. 58 § 1 k.c. Jednocześnie Sąd Apelacyjny uwzględnił zarzut potrącenia podniesiony przez pozwanego, uznając, że wierzytelność banku w wysokości 630 000 zł z tytułu zwrotu wypłaconego kredytu przewyższa wierzytelność kredytobiorców, co doprowadziło do umorzenia wzajemnych wierzytelności

do wysokości wierzytelności zasadzonej przez Sąd Okręgowy, a tym samym oddalenia żądania zapłaty.

Bank zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w części dotyczącej oddalającej jego apelację, tj. co do ustalenia nieistnienia stosunku kredytu, zarzucając naruszenie:

I. prawa materialnego:

1) art. 385¹ § 1 k.c. przez uznanie za abuzywne postanowień dotyczących indeksacji, zarówno klauzuli ryzyka walutowego, jak i klauzuli kursowej, podczas gdy klauzula ryzyka walutowego, określająca główny przedmiot świadczenia, została sformułowana w sposób jednoznaczny i nie podlega ocenie pod kątem abuzywności, a ewentualna abuzywność klauzuli kursowej nie uzasadnia nieważności umowy w całości;

2) art. 385¹ § 1 i 2 k.c. przez dokonanie oceny możliwości obowiązywania umowy po usunięciu klauzul ryzyka i kursowej, zamiast dokonania tej oceny przy usunięciu tylko klauzuli kursowej i zastosowania kursu średniego NBP;

3) art. 65 § 1 i 2 i art. 56 k.c. w zw. z art. 41 pr.weksl., art. 358 § 2 i art. 56 k.c. w zw. ze wskazanymi kilkudziesięcioma przepisami przewidującymi stosowanie kursu średniego NBP przez niezastosowanie tego kursu na zasadzie analogii *iuris* lub *legis*;

4) art. 69 ust. 3 pr.bank. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. przez pominięcie możliwości wykonywania umowy na podstawie art. 69 ust. 3 pr.bank. po wyeliminowaniu klauzuli kursowej;

5) art. 410 § 1 i 2 w zw. z art. 405 k.c. przez przyjęcie, że pozwany jest zobowiązany do zwrotu świadczeń;

II. przepisów postępowania, tj. art. 156¹ i 156 w zw. z art. 212 § 2 k.p.c. przez niepoinformowanie kredytobiorców o wszystkich skutkach abuzywności postanowień umownych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Niezasadny jest zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. przez ocenę odesłania do tabel kursów banku jako postanowienia niedozwolonego. W świetle utrwalonej linii orzeczniczej w umowie z konsumentem przedsiębiorca nie może stosować kursów przez siebie ustalanych. Praktyka wykonywania umowy nie jest istotna. Nawet jeżeli bank nie nadużywał tego prawa, a zmiany kursów były zgodne z kurami rynkowymi (np. średnim NBP lub ogłaszanymi przez renomowane serwisy finansowe), to samo odesłanie pozostaje abuzywne, gdyż oceny dokonuje się na chwilę zawarcia umowy (art. 385² k.c.), czyli istotna jest sama możliwość nieuczciwego traktowania konsumenta. Dokonanie oceny na chwilę zawarcia umowy czyni nieistotnym argument, że kredytobiorcy mogli dokonywać spłat w CHF na podstawie art. 69 ust. 3 pr.bank., unikając w ten sposób potencjalnie nieuczciwych kursów banku, ponieważ przepis ten wszedł w życie dopiero 26 sierpnia 2011 r.

Skoro klauzula kursowa była niedozwolona, to do umowy stron stosuje się uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, którą do rangi zasady prawnej podniesiono tezy, że:

1) w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów;

2) w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Powyższe tezy, wiążąc w niniejszej sprawie (art. 88 u.s.n.), uniemożliwiają uwzględnienie skargi kasacyjnej, gdyż wykluczają istnienie stosunku prawnego, niezawierającego w treści kreującej go umowy źródła kursu walutowego.

Natomiast zarzut naruszenia art. 410 k.c. jest chybiony, gdyż przepis ten stanowi jedynie o konsekwencjach nieważności umowy. Nie stanowi o samej nieważności, o jej przyczynach, a spór stron dotyczył tego, czy umowa jest ważna, Skarżący nie zarzucał, aby w przypadku nieważności umowy nie powstawał obowiązek zwrotu świadczeń.

Zarzut nienależytego pouczenia strony może podnieść tylko strona nienależycie pouczona, a nie jej przeciwnik procesowy.

Na podstawie art. 98 k.p.c. powodowi przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Beata Janiszewska

Piotr Telusiewicz

Dariusz Pawłyszcz

(G.G.)

[a.ł]